Korporativní autority pro nakladatele a jejich využití v bibliografických záznamech

metodické doporučení

verze	***popis***
listopad 2025	základ textu (úvod, šablona autoritního záznamu, typy autorit a příklady užití v bibliografických záznamech)
únor 2026	úprava příkladů podle aktuálního stavu, použití kvalifikátorů
listopad 2026	doplnění úvodní části textu, doplnění části o doporučených zdrojích, doplnění části o jménu fyzické osoby v roli nakladatele, doplnění části o změnách jmen

V roli nakladatele se mohou objevovat různé subjekty, společnosti či jednotlivci. Toto doporučení se týká primárně **českých společností (korporací)**. U zahraničních korporací typu nakladatelství, vydavatelství se řídíme podobou záhlaví v doporučených zdrojích ověřování dat, tj. především v LC (Names), případně DNB a dalších.

Ne vždy lze pro subjekt v nakladatelské odpovědnosti použít korporativní autoritu.

Nakladatelské údaje se zapisují v bibliografickém záznamu ve formátu MARC21 do **pole 264** (dříve do pole 260), a to v podobě, která je uvedena primárně ve stejném prameni jako hlavní název (viz příručka Katalogizace monografií - https://prirucky.ipk.nkp.cz/katalogizace/monografie/264). Mohou se zde objevovat různé podoby jména nakladatele, včetně zkratek a variant vzniklých skloňováním. Pole 264 (potažmo 260) není koncipováno jako selekční.

V souvislosti s plánovaným přechodem na RDA Official a propojená data bylo doporučeno obohacení záznamů o **selekční údaje pro nakladatele**. Pro selekční podobu jsou určena pole řady 7XX (v případě korporací pole 710). Autoritní podoba jména nakladatelství se přebírá ze souboru autorit. V případě, že není autorita pro nakladatelství založena, je žádoucí (pokud je to možné) zpracovat návrh autority standardní cestou v rámci kooperativního doplňování autoritních záznamů. Do pole 710 přebíráme celou podobu záhlaví, včetně podpole 7 s identifikačním číslem autority.

Ne vždy musí být jako nakladatel uveden subjekt, který lze považovat z pohledu autoritního zpracování za skutečného nakladatele. Jde zejména o různé *iniciativy, platformy, blogy, obchodní značky, loga, autorské projekty, redakce časopisů či různé další nejasné entity*, které **nejsou zakládány jako korporativní autority**.

V případě pochybností korporativní autoritu nezakládáme. Do pole 264 se zapíše jméno uvedené v této odpovědnosti v dané publikaci. Pro jinou selekční podobu jména nakladatele lze využít pole 928 (viz https://ipk.nkp.cz/docs/kp/marc-21/marc-21-unimarc-bilbliograficky-format)

Do pole **710** doplníme **kód pro roli** do **podpole 4**. Z kódovníku MARC21 přiřadíme kód **[pbl]** - *publisher* = *nakladatel*, tj. osoba nebo organizace odpovědná za publikování a vydání díla.

Pro případného *vydavatele*, tedy korporaci s intelektuální odpovědností za obsah díla, použijeme kód **[isb]** - *issuing body*, tj. osoba, rodina nebo organizace vydávající dílo (jako oficiální orgán dané organizace).

Používané zdroje pro založení korporativní autority pro nakladatelství

Autoritní záhlaví pro korporaci vychází především z podoby jména uvedené ve vydávaných publikacích. Mělo by jít o podobu, se kterou se daná korporace ztotožňuje. Jako doplňkový zdroj lze použít i **webovou prezentaci firmy**, ze které by mělo jasně vyplývat, jakou podobu jména používá pro nakladatelskou činnost. Autoritní záhlaví **nepřebíráme z Adresáře nakladatelů** (ReČeK) spravovaného Národního agenturou ISBN, který slouží především pro evidenční účely spojené s agendou přidělování ISBN a podoba jména nakladatele v Adresáři nemusí odpovídat podobě uvedené v publikacích.

Autoritní záznam pro nakladatelství

Podoba pro nakladatelskou korporaci vychází z *Metodiky tvorby korporativních autorit* (dostupná na portále Národní autority ČR
https://autority.nkp.cz/jmenne-autority/metodicke-materialy/metodika-korporace-cvicne_2/)

Pole	Podpole	Název	Popis
110	$a $b	Záhlaví - jméno korporace Podřízená složka korporace	Jméno nakladatelství. Určení záhlaví vychází z pravidel a doporučení pro tvorbu korporativních autorit.
410	$a $b	Odkaz viz - jméno korporace Podřízená složka korporace	Variantní jména nakladatelství, která se objevují v použitých pramenech.
510	$a	Odkaz viz též - jméno korporace	Nejčastěji vazba na předchozí a následující název (podpole $w s označením “a” pro předchozí název nebo “b” pro následující název), případně pro jiné související korporace
500	$a	Odkaz viz též - personální jméno	Vazba na související osobu (používá se pouze v opodstatněných případech výrazné vzájemné vazby)
368	$a $s $t	Typ korporace Počáteční datum rozmezí Konečné datum rozmezí	Vybírán z věcného autoritního rejstříku, v tomto případě termín: nakladatelství a vydavatelství (možno doplnit do dalšího výskytu podpole $a další typ korporace - např. spolky, akciové společnosti, firmy atd.) Do podpolí $s a $t lze uvést roky spojené s činností korporace.
370	$c $e $f	Související země Sídlo korporace Jiné související místo	Vybírány z geografického autoritního rejstříku
372	$a	Oblast působnosti	Vybírán z věcného autoritního rejstříku, v tomto případě termín: vydavatelská

			činnost (do dalšího výskytu podpole $a možno doplnit publikační obor, pokud je známý, např. zemědělství, právo, literatura faktu atd.)
377	$a	Jazyk	Používá se ve smyslu komunikačního jazyku dané korporace
665	$a	Komplexní poznámka	Pro vysvětlení vztahu mezi záhlavím a odkazem viz též
670	$a $b $u	Zdroj citace Nalezené údaje URL zdroje	Doporučené podoby zápisu tištěných a elektronických zdrojů uvedeny v Metodice tvorby korporativních autorit
678	$a	Faktografická poznámka	
680	 $i $a	Všeobecná poznámka Návěští Text poznámky	U korporací se používá pro upozornění na možnou zaměnitelnost

Používání kvalifikátoru v záhlaví

V záhlaví lze použít **obecný kvalifikátor** označující *typ korporace*, pokud není tento patrný ze samotné podoby jména nebo by mohlo být jméno teoreticky zaměnitelné např. s personálním jménem, věcným termínem apod.

Příklad záhlaví s kvalifikátorem:
110 2 $a Fr. Borový (nakladatelství) $7 ko2016902236

Příklad záhlaví bez kvalifikátoru:
110 2 $a Dopravní vydavatelství Malkus $7 xx0154176

Mezi doporučené kvalifikátory pro české korporace typu nakladatelství či vydavatelství patří:

nakladatelství
Použije se u českých korporací typu nakladatelství, vydavatelství, které se věnují výhradně nakladatelské a vydavatelské činnosti a které se samy ztotožňují s označením nakladatelství, případně nakladatelství a vydavatelství (kvalifikátor „nakladatelství a vydavatelství“ se nepoužívá).

Příklady:
110 2 $a Atika (nakladatelství) $7 kn20061018008
110 2 $a Zakázané vzdělání (nakladatelství) $7 xx0250466

vydavatelství
Použije se u českých korporací typu nakladatelství, vydavatelství, které se věnují výhradně nakladatelské a vydavatelské činnosti a které se samy ztotožňují s označením vydavatelství. Převážně jde o *hudební* a *kartografická vydavatelství* a *vydavatelství periodik*, ale mohou to být i knižní nakladatelství a vydavatelství.

Příklady:

110 2 $a Ambit Media (vydavatelství) $7 xx0155470
110 2 $a 6P (vydavatelství) $7 ko2004238979

firma
Tento širší termín se použije u českých korporací typu nakladatelství, vydavatelství, které se kromě nakladatelské a vydavatelské činnosti věnují i dalším činnostem jako je např. tiskařství, knižní obchod, reklama a propagace aj.

Příklady:
110 2 $a 2 Landa (firma) $7 ko2004253133
110 2 $a Arbor Sokolov (firma) $7 kn20050920022

V některých případech je možné pro lepší identifikaci použít i **kombinovaný kvalifikátor**, tj. obecný kvalifikátor s kvalifikátorem místa a/nebo s rokem či roky vztahujícími se ke korporaci.

Příklady:
110 2 $a Kruh (nakladatelství : Praha, Česko) $7 ko20251267534
110 2 $a Kruh (nakladatelství : Hradec Králové, Česko) $7 ko2004264244

110 2 $a Lev Bílek (firma : 1929-1946) $7 ko20251273256
110 2 $a Lev Bílek (firma : 1992-2015) $7 ko20251273255

Další identifikační údaje

Vhodné je uvádět **data činnosti**, pokud jsou známá. Mohou být uvedena, jak ve faktografické poznámce (pole 678) v podobě volně tvořené věty, tak v kódované podobě v poli *368 Typ korporace*. Pro počáteční rok slouží podpole s, pro konečný rok podpole t. Ve struktuře MARC21 je k dispozici i pole 046 pro časové údaje v kódované podobě. Využití pole v českém prostředí pro uvádění dat činností korporací zatím nebylo uvedeno do praxe.

Typy korporací pro nakladatele s příklady

Akademická / vysokoškolská nakladatelství

V případě nakladatelství spojených s vysokou školou vychází podoba záhlaví z používaného jména daného nakladatelství. Pokud má nakladatelství samostatné jméno, pod kterým je známé, uvádí se pod tímto jménem. Ve variantách jména může být uvedena podoba jména v podřízenosti k dané vysoké škole. Pokud nemá nakladatelství vlastní jméno, ale je prezentováno jako podřízená složka vysoké škole, bude tato podoba použita pro záhlaví.

1102 $a Nakladatelství Karolinum $7 ko2003164638
4102 $a Univerzita Karlova. $b Nakladatelství Karolinum $0 o

příklady použití autoritního podoby v bibliografickém záznamu

264 1 $a Brno : $b Centrum pro studium demokracie a kultury : $b Masarykova univerzita, $c 2025
7102 $a Nakladatelství Centrum pro studium demokracie a kultury $7 ko20241239686 $4 pbl
7102 $a Masarykova univerzita $7 kn20010709056 $4 pbl

264 1 $a Praha : $b Oeconomica, nakladatelství VŠE, $c 2021
7102 $a Nakladatelství Oeconomica $7 ko20251277660 $4 pbl
7102 $a Vysoká škola ekonomická v Praze. $b Fakulta mezinárodních vztahů $7 kn20010709400 $4 isb

Pozn.: Fakulta v samostatném výskytu pole 710 s kódem role **isb** pro korporaci s intelektuální odpovědností za publikaci může být uvedena, pokud je tato role z dané publikace zřejmá. V bibliografickém záznamu může být doplněno poznámkou 500 či 550:

500 $a Nad názvem: Fakulta mezinárodních vztahů VŠE
550 $a Vydavatel: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů

Obnovená nakladatelství

V případě nakladatelství, která obnovila svoji činnost, může být použito jedno autoritní záhlaví pro celou dobu trvání činnosti korporace, pokud nedošlo k významným změnám názvu:

1102 $a Odeon (nakladatelství) $7 ko2004245920

V případě, kdy došlo k obnovení jména po delší době či u zpětného návratu ke jménu, budou vytvořena dvě záhlaví s použitím kvalifikátoru pro označení doby činnosti:

1102 $a Lev Bílek (firma : 1929-1946) $7 ko20251273256
368 $a nakladatelství a vydavatelství $s 1929 $t 1946

1102 $a Lev Bílek (firma : 1992-2015) $7 ko20251273255
368 $a nakladatelství a vydavatelství $s 1992 $t 2015

příklady použití v bibliografických záznamech

264 1 $a Praha : $b Odeon, $c 2025
7102 $a Odeon (nakladatelství) $7 ko2004245920 $4 pbl

260 $a Místek : $b Lev Bílek, $c 1931 $e (v Novém Jičíně : $f Kryl a Scotti)
7102 $a Lev Bílek (firma : 1929-1946) $7 ko20251273256 $4 pbl

260 $a Frýdek-Místek : $b Lev Bílek, $c 1999
7102 $a Lev Bílek (firma : 1992-2015) $7 ko20251273255 $4 pbl

Tzv. značky v roli nakladatele

Je třeba rozlišovat, jak je tzv. značka pojímána v praxi příslušného nakladatele. Pokud je chápána jako edice, pak korporativní autorita nevzniká.

V případě, kdy je tzv. značka používaná v rámci širší mediální skupiny v roli nakladatele a je takto uvedena v příslušném prameni popisu, považujeme ji za nakladatele, pro kterého bude použita samostatná autorita (např. Cosmopolis v rámci Grady). Autoritním záhlavím je jméno značky, v odkazu viz bude uvedena podřízenost vůči mediální skupině:

1102 $a Cosmopolis (nakladatelství) $7 ko20251277653
4102 $a Grada (nakladatelství). $b Cosmopolis (nakladatelství)

V případě, kdy se nakladatelství stane součástí jiného subjektu, ale nadále používá své jméno, zůstane autoritní záhlaví v podobě jména nakladatele a do odkazu viz bude uvedena varianta v podřízenosti vůči nadřízené složce:

1102 $a Edika (nakladatelství) $7 ko20251279065
4102 $a Albatros Media (firma). $b Edika (nakladatelství)

příklady použití v bibliografickém záznamu

264 1 $a Praha : $b Cosmopolis, $c 2025
7102 $a Cosmopolis (nakladatelství) $7 ko20251277653 $4 pbl

264 1 $a V Brně : $b Edika, $c 2025
7102 $a Edika (nakladatelství) $7 ko20251279065 $4 pbl

Nakladatelem obec

V případě, kdy je jako nakladatel uvedena obec, použijeme v poli 710 autoritní záhlaví příslušného místního úřadu (obecní úřad, okresní úřad, krajský úřad atd.). Pokud není příslušná autorita založena, je potřeba navrhnout její založení.

1101 $a Bezdružice (Česko). $b Obecní úřad $7 kn20060328008

příklad použití v bibliografickém záznamu

2641 $a V Bezdružicích : $b nákladem obce Bezdružice, $c 2015
7101 $a Bezdružice (Česko). $b Obecní úřad $7 kn20060328008 $4 pbl

Jméno fyzické osoby v roli nakladatele

V případech, kdy se v roli nakladatele v popisných údajích objevuje jméno osoby, je možné postupovat několikerým způsobem:

- V roli nakladatele je fyzická osoba, pro kterou existuje personální autorita. Zpravidla jde o autora, který publikaci také vydá. V tomto případě se k použité personální autoritě přidá do podpole 4 označení nakladatelské role (kód [pbl]).
- V roli nakladatele je fyzická osoba, pro kterou není založena personální autorita. Pokud se osoba objevuje pouze v roli nakladatele, není založení personální autority nezbytné. Její založení je na zvážení katalogizátora.
- V roli nakladatele se objevuje jméno fyzické osoby a není zřejmé, zda jde o osobu nebo o korporaci. V takovém případě je potřeba dohledat dostatečné množství informaci, aby mohlo být rozhodnuto, o jaký typ autority jde.

Vodítkem pro založení korporativní autority se jménem fyzické osoby může být formulace uvedená v pramenech popisu (např. “Pavel Novák, nakladatelství”, “Nakladatelství a knihkupectví Karel Novotný”). U formulace typu “nákladem Josefa Svobody” lze chápat jako označení fyzické osoby, pro kterou se korporativní autorita nezakládá. V případě pochybností, autoritu nezakládáme.

U současné produkce může být v publikaci IČO osoby, která je uvedena v roli nakladatele. Nemusí to vždy znamenat, že jde o firmu a adepta na založení korporativní autority. Zpravidla jde o fyzickou osobu, u které platí výše popsaný postup.

Změny ve jménech nakladatelství

Při změnách jména, jeho rozšíření, zkrácení, používání různých variant se řídíme pravidly pro zakládání korporativních autorit. V jednotlivých případech může jít o rozšíření odkazových variant v jednom autoritním záznamu či o vytvoření samostatných autorit, které jsou vzájemně propojeny. Podklady pro změny vycházejí z publikovaných informací, citovaných v autoritním záznamu.